

ชื่อวิทยานิพนธ์ กระบวนการวัดและประเมินผลการศึกษา ของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น:
ศึกษากรณีกลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
อยู่ในระดับดีของจังหวัด

ชื่อผู้ทำ นายสมหวัง บุญสิทธิ์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จริยา เสถบุตร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประภาพร ศรีตระกูล)

.....กรรมการ
(อาจารย์สมพงษ์ พละสร้อย)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีซึ่งดำเนินการตามวิธีวิจัย-
เชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ วิธีการปฏิบัติ
เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนของคณะครูโรงเรียนประถมศึกษา
ซึ่งอยู่ในกลุ่มโรงเรียนที่จัดว่ามีคุณภาพการศึกษาต่ำในจังหวัดขอนแก่น ตลอด
จนปัญหาและอุปสรรคในการบวนการสร้างแบบทดสอบ การดำเนินการทดสอบ
และการประเมินผล โรงเรียนที่เลือกเป็นกรณีศึกษาให้ชื่อสมมติว่าโรงเรียน
บ้านหนองตะไคร้และโรงเรียนบ้านโนนหิน เป็นโรงเรียนที่มีระดับคุณภาพ
สูงและต่ำสุดของกลุ่มโรงเรียนในข่ายที่ศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้
โรงเรียนบ้านหนองตะไคร้และโรงเรียนบ้านโนนหิน มีลักษณะที่คล้ายคลึง
กัน คือ มีครูทั้งหมด 6 คน สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน หลักสูตร

การสอนส่วนใหญ่บรรยาย แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดตลอดชั่วโมง ในด้านการวัดและประเมินผล ครูทุกคนได้รับการอบรม และทราบว่า การวัดและประเมินผล การเรียนเป็นหน้าที่ของครูสอน รวมทั้งจะต้องจัดทำเอกสารต่างๆ ได้แก่ บัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำตัวนักเรียน หลักฐานแสดงผลการเรียน ฯลฯ นอกจากนี้ คณะครูยังมีความคิดเห็นพ้องกันว่า ระเบียบการประเมินผล การเรียนในปัจจุบัน มีความเหมาะสม

กระบวนการวัดและประเมินผล การเรียน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งพบว่า คณะครูทั้งสองโรงเรียนมักจะสอนเนื้อหาใหม่โดยมิได้กลับไปตรวจสอบความรู้พื้นฐานหรือการผ่านจุดประสงค์ การเรียนรู้นักเรียนจากชั้นที่ผ่านมา ในระหว่างการเรียนการสอน ครูกระทำ การวัดและประเมินผลเป็นครั้งคราวด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ และตรวจผลงาน การจัดทำเอกสารที่กำหนดไว้ในระเบียบการประเมินผล การเรียนยังไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน การทดสอบปลายภาคเรียนที่ 1, 2 ในภาคความรู้กลุ่มโรงเรียน จัดทำเครื่องมือ ค่าเน้นการสอบ และรายงานผล ส่วนครูผู้สอนค่าเน้นการสอบ ภาคปฏิบัติทั้งหมด สำหรับการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน พิจารณา 3 เกณฑ์ได้แก่ เวลา มาเรียน การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู และผลการสอบปลายปี ซึ่งปรากฏว่า การลงเวลา มาเรียนทั้งสองโรงเรียนยังทำไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ขณะเดียวกันการตรวจสอบการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู มักกระทำในช่วง สัปดาห์สุดท้ายก่อนปิดภาคเรียน โดยใช้เวลานั้นๆ สังเกตและประเมินพฤติกรรม นักเรียนแต่ละคน ส่วนการสอบปลายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ดำเนินการจัดทำเครื่องมือ และคณะครูภายใน กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการสอบ

การสร้างแบบทดสอบ ทหามา คณะครูส่วนใหญ่ยังไม่สร้างข้อสอบขึ้นใช้เอง ดังนั้นกลุ่มโรงเรียนจึงเข้ามารับผิดชอบและดำเนินการสร้างแบบทดสอบของกลุ่ม-โรงเรียน ได้แก่ แบบทดสอบวัดจุดประสงค์การเรียนรูในสมุดประจำชั้นตงแตชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 (ป.02-2/1) ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ป.02-2/6) ทุกกลุ่ม- ประสภารณ์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียน การสร้างแบบทดสอบ ทั้งสองชนิดมีขั้นตอนคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนมีมติให้

คณะกรรมการศูนย์วิชาการกลุ่มจัดทำแบบทดสอบ คณะทำงานจะประชุมปรึกษาหารือวางแผน กำหนดขอบเขตเนื้อหา และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ จากนั้นแต่ละคนจะสร้างข้อสอบโดยมีวิธีการคล้ายคลึงกัน เช่น นำจำนวนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่จะสร้างข้อสอบไปหารจำนวนข้อสอบทั้งหมด จะได้จำนวนข้อสอบที่ต้องสร้างในแต่ละจุดประสงค์ การสร้างข้อสอบกระทำด้วยวิธีคัดเลือก ปรับปรุง แก้ไขจากข้อสอบในหนังสือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ หนังสือแบบฝึกหัด คู่มือครู และสร้างเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อได้ข้อสอบครบตามจำนวนที่ต้องการแล้ว จัดพิมพ์ลงกระดาษไข ตรวจสอบความถูกต้อง และนำส่งสำนักงานกลุ่มโรงเรียน จากนั้นคณะกรรมการกลุ่มช่วยกันคัดสำเนา เย็บเป็นฉบับบรรจุลงในกล่อง พร้อมจะนำไปใช้ต่อไป

จากการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ 1,2 พบว่าข้อสอบส่วนใหญ่วัดพฤติกรรมการคำนวณ ความรู้ ความจำ เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะของข้อสอบที่ปรากฏว่าข้อสอบส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี เนื้อหาวิชาและสมรรถภาพวัดสอดคล้องกับแบบทดสอบประเมินคุณภาพนักเรียนของจังหวัดขอนแก่นพอสมควร โดยกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีความสอดคล้องมากที่สุด ซึ่งส่งผลให้นักเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนก่น้ำใสมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่นๆ

ปัญหา อุปสรรคทางด้านการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูมีภาระหน้าที่มาก สอนคนละประมาณ 25-30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ขณะเดียวกันต้องทำหน้าที่พิเศษอื่นๆ เช่น งานซ่อมรถ งานสารบรรณ งานโครงการต่างๆ ฯลฯ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาจัดทำเครื่องมือวัดผลการเรียน สอนซ่อมเสริม และวางแผนการใช้เครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันนักเรียนมักขาดเรียนช่วยผู้ปกครองทำงาน เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ฐานะยากจน ต้องทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ จึงมีเวลาดูแล เอาใจใส่ต่อการเรียนของบุตรหลานน้อย กอปรกับต้องให้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ออกไปช่วยทำงานมากกว่าให้เรียนต่อ นอกจากนี้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียน เป็นเหตุให้การบริหารงาน/โครงการไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

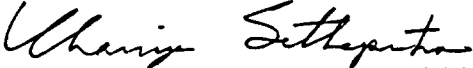
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระบบการประเมินผลการเรียน ได้แก่ ครูผู้สอน
ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง ระบบการบริหารงานด้านวิชาการ
ชุมชนและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยทั้งสองโรงเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ สภาพ
ชุมชนตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล การคมนาคมและการสื่อสารไม่สะดวก สภาพ
สิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่เอื้ออำนวยให้นักเรียน ผู้ปกครอง ภาครัฐหรือรื้อนต่อการ-
ศึกษา ส่วนปัจจัยที่แตกต่างกันอันส่งผลให้โรงเรียนบ้านโนนหินมีคุณภาพการศึกษา
ต่ำกว่าโรงเรียนบ้านหนองตะเภาคือ ความเอาใจใส่ในการทำงานของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้สอน ความรู้พื้นฐานหรือความพร้อมในการเรียนของผู้เรียน

2

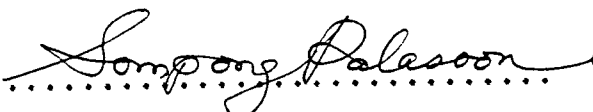
Thesis Title Measurement and Evaluation Process of
Primary Schools under Jurisdiction of
Khon Kaen Provincial Primary Education
Office: A case study of an underachieved
school cluster

Author Mr. Somwang Boonsit

Thesis Advisory Committee :

.....Chairperson
(Associate Professor Dr. Chariya Sethaputra)

.....
(Associate Professor Prapaporn Sritrakul)

.....
(Mr. Sompong Palasoon)

ABSTRACT

This research is a case study based on the qualitative research method. Its objectives were to identify knowledge, understanding and means of practices of primary school teachers working in the underachieved school cluster "Kud Nam Sai" on educational measurement and evaluation. Problems and obstacles in the process of work on test construction, administration, and evaluation were also investigated. The schools chosen to be cases for this study were those of the lowest and the highest educational

8

outcome in the Kud Nam Sai cluster. These two schools were renamed "Ban Non Hin" and "Ban Nong Takhrai" respectively in order to protect their identities. The results were as follows.

Ban Non Hin and Ban Nong Takhrai Schools had similar characteristics. That is, there were altogether six teachers in each school and only two of them teach Pratom 6 pupils. Their main method of teaching was lecturing and after that having the pupils do the assignments. In measurement and evaluation, every teacher had been trained. They also realized that these were their duties. Moreover, they had to prepare various documents such as register, pupil report books, transcripts, etc. Besides, teachers had the same opinions that the present regulations of evaluation were suitable.

The process of measurement and evaluation was divided into two types. The first one was evaluation to improve learning and instruction. It was found that teachers in both schools tended to teach new lessons without checking back the pupils' basic knowledge or whether or not they passed the learning objectives of the previous lessons. During the course of their teaching, teachers occasionally measured and evaluated pupils by observing, interviewing, and checking the assignments. Preparing documents determined in the regulations of evaluation was neither complete nor up-to-date. In testing at the end of the first and semester about the Knowledge part, the school group prepared the

8

instruments, conducted the testing, and reported the outcomes while the teachers conducted all the practical tests. The second type of this process was evaluation to determine the result of learning. It was based on three criteria: attendance, achievements of the learning objectives, and the results of the test at the end of the year. It was evident that checking attendance at both schools was not in accord with the real situations. At the same time, the checking of achievements of the learning objectives was usually done on the last week of the semester by observing and evaluating each pupil in a very short time. For testing Pratom 6 pupils at the end of the year, Khon Kaen Provincial Primary Education Office prepared the instruments whereas teachers in the school cluster conducted the testing.

In constructing test items, most teachers did not produce their own tests. The school cluster therefore has taken the responsibilities in constructing tests namely: the tests measuring learning objectives written in the class book from Pratom 1 (P.02-2/1) to Pratom 6 (P.02-2/6) which cover all learning area; and the achievement tests at the end of the semester. The construction of these two types of tests had similar procedures. The school cluster board decided that the working group of academic center construct the tests. This working group discussed, planned, and stipulated the scope of contents. Then the duties were divided among them to write parallel test items. The process was, for

example, was dividing the number of the total test items by the number of learning objectives to be tested, which resulted in the number of test items to be constructed for each objective. Besides, the construction of tests was based on selection, improvement, adjustment of tests from Learning Objectives Evaluation Book, Exercise Books, and the Teacher's Manuals. More items were constructed to be in line with the learning objectives. When adequate number of items were constructed, they were typed on stencils, proof read, and sent to the office of school cluster. The working group at the academic center then duplicated the tests, stapled them together, packed in cases, ready for use

From the analysis of the Achievement Tests at the end of the first and second semester, it was found that most tests measured knowledge and memory. When considering the quality of good test items, it was seen that most of them were good. The content and the measuring capacity were in accordance with Khon Kaen Pupil Evaluation Form. Characteristic Development Group and Work Experiences Group were mostly in line with the mentioned form. This made the pupils in Kud Nam Sai School Cluster achieve the two experience group at a higher level than other experience group.

Problems and obstacles in measurement and evaluation were also found. Teachers had many duties. Each one had to teach pupils 20-25 hours per week. They had to do other special works such as data processing,

clerical work, various projects, etc. These made them have very little time to prepare instruments to measure the learning, to teach supplementary classes, and to lay plans in using instruments efficiently. As for pupils, they tended to be absent from school to help their parents work. Most parents were very poor. They had to work hard so they had little time looking after the children. When the children finished Pratom 6, they usually left school to work. Moreover, the allocated budget was not sufficient for the demands of the school and school cluster, resulting in ineffective administration of work and project work.

Factors that effect the system of evaluation were teachers, administrators, parents or guardians, system of academic administration, community and environment. Both schools above had similar factors. That is, the community was situated in the area far from communication. Environment in community did not help pupils and parents fell enthusiastic on education. It is evident from this study that the difference between the school with high quality, Ban Non Hin, and that with low quality, Ban Nong Trakhrai lie basically on the attention to Work of administrators and teachers and readiness of students in learning